

Stapsgewijs meer naar elkaar omkijken in de buurt – hoe doe je dat?

Mogelijke aanknopingspunten of startpunten voor het opstarten van een voorzorgcirkel of een dergelijk initiatief

1. Vanuit inwoners; vanaf 2 inwoners die initiatief willen nemen/enthousiast zijn – professionalondersteunt inwoner vraaggestuurd
2. Bijeenkomsten KBO's, buurtactiviteiten, Vragen die al komen bij welzijn, bij nieuwbouw, aansluiten op de informele groepen die er al zijn, bouw, sportgroep - onder de aandacht brengen van cirkels via bijvoorbeeld buurtkrantjes (als prof./organisatie)

Tip: bepaal doelgroep: omvang straat, dorp, wijk, al kan dit ook meer losgelaten worden.

Wat is jullie stip op de horizon - Bepaal met elkaar wanneer het doel bereikt is als je kijkt naar een cirkel en onderstaande stappen? Denk bijvoorbeeld aan:

- Wanneer inwoners elkaar ontmoeten waar ze elkaar eerder niet kenden
- Wanneer inwoners elkaar structureel hulp durven te vragen/aanbieden (niet eenmalig)

- Structurele ontmoetingen en/of hulp (minimaal 2 mensen die elkaar helpen)
- Korte lijntjes met welzijn en zorg
- Vroegsignalering
- Als inwoners mensen uitnodigen die in eerste instantie er niet bij hoorden, met speciale aandacht voor mensen die moeilijk bereikbaar zijn
- Een voorzorgcirkel is geslaagd als mensen naar elkaar omkijken, elkaar kennen en hulp bieden waar nodig.

Stap 1 Ontmoeten en elkaar leren kennen

In een informele setting via sociale activiteiten elkaar beter leren kennen.

Wat kun je doen?

- Faciliterende rol professional bij organiseren van ontmoetingen
- Vertrouwensopbouw centraal stellen: expliciet benoemen dat vertrouwen de basis vormt
- Diversiteit waarderen: Bewust aandacht voor verschillende achtergronden, leeftijden en capaciteiten
- Laagdrempelige locaties: Kies bekende, toegankelijke plekken (buurtcentrum, koffiehuis, park)
- Geen agenda: Laat deze stap echt informeel zijn zonder druk richting voorzorgcirkels

Stap 2 Informeren en enthousiasmeren

Focus op draagvlak creëren, duidelijk maken wat voorzorgcirkel inhoudt en waarom die belangrijk is

Wat kun je doen?

A. Rollen verhelderen

- Initiatief nemende inwoners zijn ambassadeurs en in the lead.
- Behoeften inwoners zijn leidend - inventariseren wat is nodig en waarbij professionals kunnen ondersteunen en coachen
- Duidelijk afspraken professional en inwoners - wat faciliteer je wel of niet.

B. Timing & aanpak afstemmen

- Kies het juiste moment: sluit aan bij een natuurlijk moment of bestaand initiatief.
- Klein beginnen: benadruk dat het ook met een simpel gebaar kan starten, zoals groeten of een kleine attentie.
- Omvang bewust kiezen: focus op haalbare acties, passend bij de context en de mensen.

C. Bewustwording en taalgebruik

- Vergroot bewustwording van het maatschappelijk vraagstuk: leg uit waarom dit nú nodig is (bijv. vergrijzing, minder formele zorg).
- Gebruik laagdrempelige taal: vermijd woorden als "zorg" als die afschrikken; kies termen als buurtnetwerk, elkaar helpen of informele cirkel.
- Let op woordkeuze: kies samen met inwoners een passende term, zoals voorzorgcirkel, informele kring, of samenredzaam netwerk.
- Laat ruimte voor vragen en zorgen: erken weerstand, maar blijf positief en uitnodigend.

D. Zichtbaar maken wat er mogelijk is

- Concrete voorbeelden delen: laat zien wat al werkt in andere buurten of situaties.
- Mogelijkheden schetsen: vertel over wederkerigheid – wat het mensen oplevert én wat zij kunnen bijdragen.
- Verminder angst of drempels: benoem dat deelname vrijblijvend is, zonder verplichting.

E. Persoonlijk contact centraal stellen

- Ga persoonlijk in gesprek: aanbellen werkt vaak beter dan folders of brieven.
- Zorg voor laagdrempelig contact: gebruik ontmoetingsmomenten in de buurt (zoals koffiemomenten of wijkactiviteiten).
- Wees benaderbaar en luisterend: toon oprechte interesse en erken eventuele aarzelingen.

Stap 3 Verkennen behoeften en mogelijkheden

In beweging en eerste stappen zetten als inwoners om tot cirkel te komen.

Wat kun je doen?

A. Verhelderen rollen en betrokkenheid

- Kracht van inwoners en hun netwerk centraal.
- De rol van de professional blijft faciliterend: aanwezig op de achtergrond, beschikbaar als vangnet of sparringpartner
- Inwoners bepalen het tempo: geef hen de ruimte om te groeien in hun eigen tijd. Zij kiezen de invulling: de vorm en inhoud van het buurtnetwerk of de voorzorgcirkel komt uit de groep zelf.
- Verbinders identificeren: herken en ondersteun sleutelfiguren in de buurt die anderen kunnen verbinden.

B. Inventariseren zonder druk

- Wat heeft iedereen nodig, en wat kan men betekenen?
- Bevorder open gesprekken zonder verwachtingen of verplichtingen.
- Grenzen respecteren: wat iemand wel of niet wil/kán bijdragen is altijd oké.
- Flexibiliteit bieden: maak ruimte voor verschillende niveaus van betrokkenheid – van eenmalig helpen tot structureel iets betekenen.

C. Thema's en activiteiten laten ontstaan

- Laat ruimte voor eigen invulling: bewoners kunnen thema's kiezen die bij hun leven passen (bijv. een koffieochtend, burenhulp, wandelgroep).

Stap 5 Samen zorgen

Duurzaamheid, samenwerking met formele zorg en het bewaken van grenzen

Wat kun je doen?

A. Samenspel met formele zorg

- Verbinding met formele zorg: Maak afspraken over hoe en wanneer professionals worden betrokken, zonder dat dit de cirkel verdringt.
- Individueel netwerk en voorzorgcirkel samenbrengen: Zorg dat de cliënt, diens persoonlijke netwerk én de voorzorgcirkel samen een integraal beeld vormen. Denk aan afstemming met wijkverpleegkundigen of casemanagers.
- Vraagstuk: Hoe geef je dit samenspel concreet vorm? Denk aan communicatielijnen, gedeelde doelen en het respecteren van ieders rol.

B. Duurzaamheid en continuïteit

- Hoe blijft de cirkel levend zonder afhankelijkheid van professionals? Stimuleer eigenaarschap binnen de groep, geef ruimte aan verbinders, en faciliteer waar nodig met lichte ondersteuning.
- Vieren van successen: Geef actief aandacht aan wat goed gaat. Successen delen zorgt voor motivatie, verbondenheid en langdurige betrokkenheid.
- Wat kan de cirkel wel of niet aan? Wees alert op signalen van overbelasting of onrealistische verwachtingen binnen de groep.
- Wanneer doorverwijzen? Stel duidelijke criteria of signalen op voor wanneer professionele ondersteuning nodig is en hoe die in gang wordt gezet.
- Aansprakelijkheid en AVG (privacy): Zorg voor bewustzijn rond privacy en verantwoordelijkheid. Houd rekening met grenzen in wat vrijwilligers of burens wel/niet mogen of kunnen doen.
- Ook met oog op AGV en aansprakelijkheid?

Stap 4 Samen leren doen

Afspraken concreter, acties gestart en de samenwerking versterkt.

Wat kun je doen?

A. Verhelderen rollen en betrokkenheid

- Professionele ondersteuning als vangnet: de professional blijft beschikbaar voor advies, signalering of ondersteuning, mocht het nodig zijn.
- Helderheid over grenzen: Maak duidelijk wat de rol van de professional wél en niet is in deze fase.

B. Commitment en eerste stappen

- Commitment afspreken: Leg vast (formeel of informeel) wat mensen willen en kunnen bijdragen. Dit kan mondeling, schriftelijk of via een appgroep – afgestemd op de groep.
- Eerste actie ondernemen: Een klein initiatief (bijv. samen koffie drinken of een belafpraak) kan de start van de cirkel markeren. Dit helpt om de cirkel tastbaar en levend te maken.

C. Reflectie en evaluatie

- Regelmatige evaluatiemomenten: Plan samen momenten om te bespreken hoe het gaat. Wordt de inzet als helpend ervaren? Zijn er knelpunten of nieuwe wensen?
- Open communicatie bevorderen: Zorg dat iedereen zich gehoord voelt en bij kan sturen waar nodig.

D. Groei en uitbreiding

- Nieuwe mensen uitnodigen: Bespreek hoe en wanneer anderen kunnen worden toegevoegd aan de cirkel. Denk aan burens, vrijwilligers of familieleden.
- Toegankelijkheid waarborgen: Houd drempels laag voor nieuwe deelnemers, zodat de cirkel dynamisch en inclusief blijft.

E. Omgaan met structurele hulpvragen

- Bespreek de balans: Wat als één persoon langdurig veel doet? Maak het bespreekbaar binnen de cirkel.
- Duurzaamheid bewaken: Bespreek op tijd of en wanneer professionele zorg nodig wordt – en hoe dat het netwerk kan ondersteunen i.p.v. vervangen.